РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ (ОВППС) 2019/1296 НА СЪВЕТА

от 31 юли 2019 година

в подкрепа на укрепването на биологичната безопасност и сигурност в Украйна в съответствие с изпълнението на Резолюция 1540 (2004) на Съвета за сигурност на ООН относно неразпространението на оръжия за масово унищожение и средствата за доставянето им

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 28, параграф 1 и член 31, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност,

като има предвид, че:

(1) На 12 декември 2003 г. Европейският съвет прие Стратегията на ЕС срещу разпространението на оръжия за масово унищожение, глава II от която съдържа списък с мерките за борба с разпространението на такива оръжия. Такива мерки е необходимо да бъдат предприети както в рамките на Съюза, така и в трети държави.

(2) Съюзът активно изпълнява тази стратегия и изпълнява мерките, изброени в глава III от нея, по-специално чрез отпускане на финансови средства за подкрепа на конкретни проекти, осъществявани от многостранни институции, чрез предоставяне на държави, които се нуждаят от това, на техническа помощ и експертен опит по отношение на широк набор от мерки за неразпространение и чрез укрепване на ролята на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации (СС на ООН).

(3) На 28 април 2004 г. СС на ООН прие Резолюция 1540 (2004) (наричана по-нататък „Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН“) — първия международен инструмент, който по цялостен и всеобхватен начин разглежда въпроса за оръжията за масово унищожение, средствата за доставянето им и свързаните с тях материали. С Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН се установиха обвързващи за всички държави задължения и тези задължения целят предотвратяване и възпиране на достъпа на недържавни структури до такива оръжия и свързаните с тях материали. СС на ООН реши също, че всички държави трябва да приемат и прилагат ефективни мерки за установяване на вътрешен контрол с цел предотвратяване на разпространението на ядрени, химически или биологични оръжия и средствата за доставянето им, включително чрез установяване на подходящ контрол върху свързаните с тях материали.

(4) На 11 май 2017 г. Съветът прие Решение (ОВППС) 2017/809 ([1]) в подкрепа на изпълнението на Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН. Техническото изпълнение на дейностите по Решение (ОВППС) 2017/809 е възложено на Службата на ООН по въпросите на разоръжаването (UNODA) в сътрудничество със съответните регионални международни организации, и по-специално Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ).

(5) На 11 юли 2017 г. Съветът прие Решение (ОВППС) 2017/1252 ([2]) в подкрепа на укрепването на химичната безопасност и сигурност в Украйна с оглед изпълнението на Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН. Техническото изпълнение на дейностите по Решение (ОВППС) 2017/1252 е възложено на секретариата на ОССЕ.

(6) Всеобщото присъединяване и пълното прилагане на Конвенцията за забрана на биологични и токсични оръжия (КБТО) и Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН са сред основните приоритети на Украйна в областта на неразпространението на оръжия за масово унищожение.

([1]) Решение (ОВППС) 2017/809 на Съвета от 11 май 2017 г. в подкрепа на изпълнението на Резолюция 1540 (2004) на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации относно неразпространението на оръжия за масово унищожение и средствата за доставянето им (ОВ L 121, 12.5.2017 г., стр. 39).

([2]) Решение (ОВППС) 2017/1252 на Съвета от 11 юли 2017 г. в подкрепа на укрепването на химичната безопасност и сигурност в Украйна с оглед изпълнението на Резолюция 1540 (2004) на Съвета за сигурност на ООН относно неразпространението на оръжия за масово унищожение и средствата за доставянето им (ОВ L 179, 12.7.2017 г., стр. 8).

(7) На 21 март и 27 юни 2014 г. Съюзът и Украйна подписаха Споразумение за асоцииране ([1]), в което, наред с другото, се предвижда ускорено хармонизиране на украинското национално законодателство с имащото отношение законодателство на Съюза, включително за премахване на всякакви пречки за цялостното прилагане в Украйна на Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН. Някои части от Споразумението за асоцииране между ЕС и Украйна се прилагат временно от 1 ноември 2014 г. Споразумението за асоцииране между ЕС и Украйна влезе в сила на 1 септември 2017 г.

(8) Съгласно плана за действие на правителството на Украйна за изпълнение на Споразумението за асоцииране между ЕС и Украйна за периода 2018—2020 г., последната се ангажира да разработи и подобри разпоредбите и механизмите в областта на биологичната безопасност и сигурност в съответствие със задълженията на Украйна съгласно КБТО и Резолюция № 1540 (2004) на СС на ООН, както и международните норми и стандарти, по-специално имащото отношение законодателство на ЕС.

(9) В този контекст Секретариатът на ОССЕ изготви три предложения за проекти в тясно сътрудничество с компетентните органи в Украйна с оглед на укрепването на цялостната биологична безопасност и сигурност в Украйна..

(10) На Секретариата на ОССЕ следва да бъде възложено техническото изпълнение на проектите, които ще бъдат осъществявани съгласно настоящото решение.

(11) Проектите следва да се изпълняват в съответствие с имащите отношение разпоредби на плана за действие на правителството на Украйна за прилагане на Споразумението за асоцииране между ЕС и Украйна. При дейностите следва да се вземат предвид съответните добри практики и извлечените поуки, установени по време на прилагането на Решение (ОВППС) 2017/1252.

(12) Секретариатът на ОССЕ следва да осигурява ефикасно сътрудничество със съответните международни организации и органи, например звеното за подпомагане на прилагането на КБТО, Комитета към СС на ООН, създаден съгласно Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН, Световната организация по здравеопазване на животните (OIE) и Глобалното партньорство срещу разпространението на оръжия и материали за масово унищожение. Секретариатът на ОССЕ следва също така да осигурява взаимно допълване и полезно взаимодействие с имащите отношение минали и текущи проекти и дейности в Украйна, подкрепяни от отделните държави — членки на ЕС, и други спонсорирани от Съюза програми в тази област, включително Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, и центровете на ЕС за високи постижения в областта на управление на химически, биологични, радиологични и ядрени рискове,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

1. С цел укрепване на мира и сигурността и на ефективните многостранни отношения на световно и регионално равнище, Съюзът преследва следните цели:

— повишаване на биологичната безопасност и сигурност в Украйна чрез подобряване на законодателната и регулаторна основа на Украйна и системите за здравеопазване на хората и животните, както и чрез подобряване осведомеността на специалистите в областта на науките за живота;

— укрепване на ефективното многостранно сътрудничество на регионално равнище чрез подкрепа за действията на ОССЕ, целящи повишаване на капацитета на компетентните органи в Украйна в областта на биологичната безопасност и сигурност, в съответствие със задълженията по силата на Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН и на КБТО.

2. За постигане на посочените в параграф 1 цели Съюзът осъществява следните проекти:

— хармонизиране на съществуващите разпоредби на Украйна за биологична безопасност и биологична сигурност с международните стандарти;

— установяване на устойчивост на системата за ветеринарен надзор в Украйна по отношение на болестите, свързани с особено опасни патогени;

— повишаване на осведомеността, образование и обучение за специалистите в областта на науките за живота по въпросите на биологичната безопасност и сигурност.

Подробното описание на посочените по-горе проекти се съдържа в приложението.

([1]) Споразумение за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Украйна, от друга страна (ОВ L 161, 29.5.2014 г., стр. 3).

Член 2

1. Върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (наричан по-нататък „върховният представител“) отговаря за изпълнението на настоящото решение.

2. Техническото изпълнение на проектите по член 1, параграф 2 се извършва от Секретариата на ОССЕ. Той изпълнява тази задача под ръководството на върховния представител. За тази цел върховният представител сключва необходимите договорености със Секретариата на ОССЕ.

Член 3

1. Референтната сума за изпълнението на проектите по член 1, параграф 2 е в размер на 1 913 900 EUR.

2. Разходите, финансирани чрез сумата, посочена в параграф 1, се управляват в съответствие с процедурите и правилата, приложими към общия бюджет на Съюза.

3. Комисията упражнява надзор върху правилното управление на разходите, посочени в параграф 1. За тази цел тя сключва споразумение за финансиране със Секретариата на ОССЕ. Посоченото споразумение предвижда Секретариатът на ОССЕ да осигурява видимостта на приноса на Съюза, съответстваща на размера на този принос.

4. Комисията полага усилия да сключи посоченото в параграф 3 споразумение за финансиране във възможно най-кратък срок след влизането в сила на настоящото решение. Комисията информира Съвета за всякакви трудности в хода на този процес, както и за датата на сключване на споразумението за финансиране.

Член 4

Върховният представител докладва на Съвета за изпълнението на настоящото решение въз основа на редовни доклади, изготвяни от Секретариата на ОССЕ. Тези доклади представляват основа за оценката, извършвана от Съвета. Комисията предоставя информация относно финансовите аспекти на проектите, посочени в член 1, параграф 2.

Член 5

1. Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.

2. Срокът на действие на настоящото решение е 36 месеца след сключването на споразумението за финансиране, посочено в член 3, параграф 3, или шест месеца след датата на приемането му, ако към този момент все още не е сключено споразумение за финансиране.

Съставено в Брюксел на 31 юли 2019 година.

За Съвета

Председател

T. TUPPURAINEN

ПРИЛОЖЕНИЕ

Подобряване на биологичната безопасност и сигурност в Украйна в съответствие с Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН

1. Контекст

Украинското законодателство за забрана на биологичните оръжия е подробно и изчерпателно. Значителна част от това законодателство и разпоредби обаче е остаряла и не отговаря на международните норми и стандарти. Поради това то се нуждае от спешно преразглеждане и актуализиране с цел подобряване на хармонизирането със съответните световни стандарти.

В Украйна не съществува рамков закон за биологичната безопасност и сигурност, който да разписва създаването на система за биологична безопасност и сигурност и правилното ѝ функциониране (например, което би определило законосъобразно централния изпълнителен орган, занимаващ се с биологичната безопасност и сигурност и изпълняващ експертни и наблюдателни функции). Освен това понастоящем все още няма всеобхватното сътрудничество между всички участващи министерства, агенции и организации за предотвратяване и реагиране на извънредни ситуации, свързани с биологични заплахи.

Липсват още механизми за държавен контрол по отношение на спазването на изискванията за биологична сигурност при работа с биологични агенти. Няма регистър на икономическите и неикономическите участници, работещи с опасни биологични агенти на територията на Украйна. Освен това участниците, които работят с опасни биологични агенти, не са задължени по закон да имат съответни разрешителни. Всъщност премахването на системата за издаване на разрешителни е довело до ситуация, при която няма докладване и контрол на спазването на изискванията за биологична безопасност и сигурност в микробиологичните лаборатории, чийто действителен брой е неизвестен. Нормативният документ, който регламентира счетоводното отчитане, транспортирането, съхранението и прехвърлянето на опасни биологични материали, беше отменен. Приложимите документи не обръщат особено внимание на други аспекти на биологичната сигурност, като проверката на надеждността на персонала и защитата на поверителната информация.

На фона на темпа на растеж на селскостопанското производство, биологичното производство, транспортът и външнотърговските отношения в съвременния свят, хуманната и ветеринарната медицина са изправени пред много проблеми, свързани по-специално с риска от разпространение на биологични материали, по-специално инфекциозни и паразитни болести, често срещани сред хората и животните.

Днес основните заплахи за биологичната сигурност и продоволствената сигурност в Украйна са свързани с африканската чума по свинете, птичия грип, шапа и мултирезистентните бактериални патогени. Съществуват естествени огнища на риска от поява на антракс, бяс, класическа чума по свинете и туларемия. Осигуряването на храна и биологична сигурност е чувствителен въпрос, който не може да бъде разрешен без участието на надеждни средства за наблюдение, прогнозиране и ранно диагностициране на възникващи и икономически значими инфекции у животните, включително зоонозни инфекции. Биологичната сигурност и продоволствената сигурност в Украйна може да се намери само чрез интегриране на основните изследвания в областта на генетиката и молекулярната биотехнология във ветеринарната и хуманната медицина и диагностика.

Персоналът в мнозинството от украинските лаборатории по науките за живота е с голям опит в работата с опасни биологични материали. При все това съвременните принципи и подходи за биологична безопасност и сигурност, съвременните техники и практики и кодексът за поведение, свързан със съвременните практики, са много рядко срещани в лабораториите. Броят на лабораториите в областта на науките за живота се характеризира с умерен обем модерно оборудване, но поради липсата на оперативно обучение за използването на такова оборудване лабораторният персонал не го използва или го използва по неподходящ начин. Освен това съществуващата система за напреднало обучение за някои категории учени в областта на науките за живота не обхваща всички целесъобразни въпроси, свързани с биологичната безопасност и сигурност. Всички тези фактори могат да доведат до понижаване равнището на биологична безопасност и сигурност в лабораториите, в които се работи с опасни биологични материали.

В резултат на горепосочения анализ ОССЕ е подготвила три проекта с оглед укрепване на цялостната биологична безопасност и сигурност в Украйна. Тези проекти са разработени в сътрудничество с имащите отношение украински органи. Всички проекти ще бъдат осъществени в съответствие с имащите отношение разпоредби на плана за действие на правителството на Украйна за прилагане на Споразумението за асоцииране между ЕС и Украйна.

Проектите ще се прилагат като вземат предвид и съответните добри практики и извлечените поуки, установени по време на текущото прилагане на Решение (ОВППС) 2017/1252 в подкрепа на укрепването на химическата безопасност и сигурност в Украйна.

2. Цел

Общата цел на настоящото решение е да се осигури подкрепа на проектите на ОССЕ, насочени към укрепване на биологичната безопасност и сигурност в Украйна в съответствие със задълженията на Украйна съгласно КБТО и Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН, както и в съответствие със Споразумението за асоцииране между ЕС и Украйна.

3. Описание на проектите

3.1. Хармонизиране на съществуващите разпоредби на Украйна за биологична безопасност и сигурност с международните стандарти

3.1.1. Цел на проекта

— Да се подобри законодателната и регулаторната основа на Украйна в областта на биологичната безопасност и сигурност, в съответствие със задълженията съгласно Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН, а именно приемането и прилагането на подходящи ефективни закони, които забраняват на всеки недържавен участник да произвежда, придобива, притежава, развива, транспортира или използва биологични оръжия и средства за доставянето им, по-специално за терористични цели.

3.1.2. Описание на проекта

— Конкретните мерки, свързани с изискващи приоритетно прилагане законодателни и регулаторни подобрения в областта на биологичната безопасност и сигурност и които ще бъдат пряко подкрепени от този проект, включват:

  — разработване и представяне на Върховната рада на Украйна на проект за украински закон за биологичната безопасност и сигурност;

  — изготвяне и приемане на резолюция на Министерския съвет на Украйна във връзка с регулирането на въпросите, свързани с контрола на спазването на изискванията за биологична сигурност и изискванията за биосигурност в институциите и предприятията, които работят с патогенни микроорганизми;

  — Разработване и приемане на концепцията за биологична безопасност и сигурност, на Националния план за действие на Украйна за реагиране при поява на опасни и особено опасни заболявания, както и идентифициране на критичната инфраструктура, която осигурява подходящ отговор на рисковете от поява на огнища на болести или на огнища на опасни и особено опасни заболявания;

  — Въвеждане на единна система за биологична безопасност на Украйна, както и планове за защита на биологични агенти от случайно или умишлено разпространение, тяхното правилно и безопасно съхранение и транспортиране, включително вътрешната им сигурност;

  — Реорганизация на системата на общественото здраве и ветеринарната медицина, за да се изпълнят международните изисквания.

3.1.3. Очаквани резултати от проекта

— Подобряване на украинската система за биологична безопасност и сигурност чрез укрепване на националната законодателна и регулаторна рамка в тази област;

— Насърчаване на сътрудничеството на различни агенции, които са отговорни за биологичната безопасност и биологичната сигурност;

— Гарантиране на устойчивостта на системата за биологична безопасност и биологична сигурност в Украйна.

3.1.4. Бенефициери на проекта

— Министерство на здравеопазването.

3.2. Установяване на устойчивост на системата за ветеринарен надзор в Украйна по отношение на болестите, свързани с особено опасни патогени

3.2.1. Цел на проекта

— Подобряване на биологичната безопасност и биологичната сигурност чрез укрепване на системата за здравеопазване на хората и животните в Украйна в съответствие със задълженията съгласно Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН и по-специално прилагането на ефективни мерки за установяване на вътрешен контрол с цел предотвратяване на разпространението на биологични оръжия и на средствата за доставянето им, включително чрез установяване на подходящ контрол върху свързаните с тях материали.

3.2.2. Описание на проекта

— Прилагане на ефективен мониторинг на болестите при хората и животните чрез създаване на общ център за работа за определяне на последователността и генетичната характеристика на избраните агенти и оборудване на участващите институции с машини за полимеразна верижна реакция в реално време (RT-PCR);

— Въвеждане на мерки за бързо реагиране при извънредни ситуации и въвеждане на бърза диагностика на особено опасни болести по животните чрез разработване на основани на RT-PCR диагностични инструменти за основано на PCR откриване на избрани агенти (агенти на инфлуенца по птиците, нюкасълска болест, мултирезистентна туберкулоза, заразен нодуларен дерматит, туларемия, африканска чума по свинете, класическа чума по свинете, шап, бруцелоза, мултирезистентна салмонела и антракс), основани на вътрешни протоколи на Украйна;

— Разработване на безопасно съхранение на патогени, включително зоонозни, вирусни и бактериални патогени, в лабораториите и банките чрез разработване на регистрационни досиета за комплекти, основани на RT-PCR;

— Осигуряване на единна техническа политика в областта на оценяването на съответствието за изпитващи лаборатории, осигуряване на национално и международно доверие, осигуряване на условия за взаимно признаване на изпълнението и прозрачността и гарантиране на осведомеността и компетентността в областта на биологичната защита;

— Изграждане на капацитет при молекулярната диагностика по отношение на болестите, свързани с особено опасни патогени.

3.2.3. Очаквани резултати от проекта

— Укрепване на националния капацитет за наблюдение и прогнозиране във ветеринарната медицина;

— Разработване на ефективни национални инструменти за диагностика и наблюдение, основани на RT-PCR и изотермични PCR инструменти (НИРД, валидиране и прилагане в лабораториите);

— Прилагане на ефективно наблюдение на болести по животните (включително зоонозни болести);

— Създаване на човешки капацитет във връзка с молекулярната диагностика на заболявания, свързани с особено опасни патогени (обучения за лабораториите относно PCR техниките).

3.2.4. Бенефициери на проекта

— Държавна служба на Украйна по безопасност на храните и защита на потребителите;

— Получател на помощта: Национален научен център „Институт за експериментална и клинична ветеринарна медицина“ (Харков, Украйна).

3.3. Повишаване на осведомеността, образование и обучение за специалистите в областта на науките за живота по въпросите на биологичната безопасност и сигурност

3.3.1. Цел на проекта

— Подобряване на биологичната безопасност, биологичната сигурност и биоетиката в Украйна чрез повишаване на осведомеността на специалистите по науките за живота в областта на биобезопасността и биосигурността в съответствие със задълженията съгласно Резолюция 1540 (2004) на СС на ООН, включително прилагането на ефективни национални мерки за предотвратяване на разпространението на биологични оръжия и на средствата за доставянето им.

3.3.2. Описание на проекта

— Създаване на екип от обучители от различни институции в областта на науките за живота в Украйна, които ще могат да разпространяват съвременни знания за биобезопасността, биосигурността и биоетичните принципи, най-добрите лабораторни практики и техники и методи за управление на биологичния риск в лабораториите;

— Подобряване на настоящите ресурси за по-нататъшно разпространение на знания и повишаване на осведомеността по въпросите на биобезопасността, биосигурността и биоетиката сред преподавателите, студентите и изследователите в областта на науките за живота и други заинтересовани страни, като се вземе изцяло предвид проектът P633 на научно-технологичния център в Украйна „Образование и повишаване на осведомеността в Украйна“;

— Осигуряване на устойчивост на капацитета за обучение след приключването на проекта.

3.3.3. Очаквани резултати от проекта

— Повишаване на осведомеността на националните и местните заинтересовани страни в областта на биологичната безопасност и сигурност;

— Повишаване на капацитета на специалистите по науките за живота безопасно да боравят с опасни биологични материали;

— Повишаване на капацитета на украинските специалисти по науките за живота да намалят рисковете от възможна злоупотреба с материали и оборудване, използвани по време на техните изследвания, както и злоупотребата с техните знания и резултати;

— Създаване на силен екип от обучители по биологична безопасност и биологична сигурност за специалисти по науките за живота;

— Подобрен и устойчив ресурс за разпространение на знания от разстояние по въпросите на биобезопасността, биосигурността и биоетиката.

3.4. Бенефициери на проекта

— Министерство на здравеопазването.

4. Административна подкрепа за изпълнението на проектите

Специализиран персонал в секретариата на ОССЕ и в бюрото на координатора от ОССЕ за проекта в Украйна ще координира и управлява изпълнението на дейностите по проекта, посочени в раздел 3, с цел доразвиване на рамката за сътрудничество между украинските партньори, включително чрез разработване на съответни нови предложения за проекти и мерки на национално равнище.

Помощният персонал ще изпълнява следните задачи:

— Управление на проектите на всички етапи от проектния цикъл;

— Упражняване на ежедневен финансов надзор на проектите;

— Предоставяне на технически и правен експертен опит, подкрепа за по-големите обществени поръчки, контакти с други международни организации, осигуряване и контрол на качеството на резултатите от одобрените проекти и докладване пред Европейския съюз.

5. Продължителност

Общата прогнозирана продължителност на проектите ще бъде 36 месеца.

6. Орган, отговорен за техническото изпълнение

Техническото изпълнение на настоящото решение ще бъде поверено на Центъра за предотвратяване на конфликти към секретариата на ОССЕ и на координатора на проекти в Украйна на ОССЕ. ОССЕ ще осъществява дейностите по настоящото решение в сътрудничество с други международни организации и агенции, по-специално с цел да се осигури ефективно взаимодействие и да се избегне дублирането.

7. Докладване

Секретариатът на ОССЕ ще изготвя редовни доклади, както и доклади след приключване на всяка от описаните дейности. Окончателните доклади следва да бъдат представени на Европейския съюз не по-късно от шест седмици след приключването на съответните дейности.

8. Управителен комитет

Управителният комитет за тези проекти ще се състои от представител на върховния представител и представител на изпълнителния орган, посочен в раздел 6 от настоящото приложение. Управителният комитет редовно — поне веднъж на 6 месеца — ще прави преглед на изпълнението на настоящото решение, включително посредством електронни средства за комуникация.

9. Очаквана обща стойност на проектите и на финансовото участие на Европейския съюз

Общата стойност на проектите възлиза на 1 913 900EUR.